

Bahar da Gelir

M. Tayfun Gülle*

“Cam kırıkları gibidir bazen kelimeler,
ağızına dolar insanın,
sussan acıtır, konuşsan kanatır...”

Oğuz ATAY

(1934-1977)

Oğuz Atay’ın *Tutunamayanlar*¹ romanı zorlukla okunmasına rağmen elden bırakılmayan bir içeriğe sahiptir. Yalnızlaşarak toplumsal ahlaka ve kalıplara yabancılaşan ve sonunda tutunamaz hale gelen bireylerin iç çelişkilerinin karmaşık ancak ustaca sergilendiği roman² okuduktan yıllar sonra sevgili Zafer’in ani vefatı ile bağ kurarak bir anı mektubu yazacağımı tahmin edemezdim.

Yaklaşık 30 yıllık hukukumuz sürecinde her bir araya geldiğimizde aramızda “düşünce, açıklama ve yayma özgürlüğü, okuma ve bilgi edinme özgürlüğü, azınlık hakları, kadın hakları, toplumun dezavantajlı kesimlerinin bilgi hakkı, farklı yaşam tercihine sahip insanlarla ortak yaşam kültürü, açık toplum” gibi konularda tartışma ve düşünce paylaşımı oluşurdu. Ortalama bir insan ömrünün yarısına denk gelen bu zaman zarfının sonunda anlıyorum ki Zafer’de aslında bir *tutunamayan*. Yılıni hatırlayamadığım bir gün yaptığımız bir telefon konuşmasında “aydın mutsuzluğu”ndan söz etmiş ve bu mutsuzluğun insan hayatına etkilerinin önemine değinmişti.

Her ayrılığın zor olduğu bilinir ancak bazılarının insanın beynine sıkılmış kurşun etkisinde olduğunu Zafer’in ayrılığı ile anladım. Hissettiğim ağır yalnızlık duygusu ve peşi sıra gelen geçmişe ait sorgulamanın yarattığı gelgit içinde Zafer için bir şeyler yazmayı kurgulamak kolay olmadı. Bu gelgit bana Oğuz Atay’ın zor ve etkileyici üslubunu anımsattı ve anı mektubunu *Tutunamayanlar*’dan yola çıkarak yazmaya karar verdim. Zafer’in farklı meslek çevreleri ve sanat ortamları ile olan yakın ilişkisi, toplumsal sorunlara olan duyarlılığı kapsamında çizdiği farklı kütüphaneci duruşunu kendisini kaybettikten sonra daha net bir biçimde anladım. Meslek ve sanat uğraşları kapsamında yaptıklarını listelemeye çalışınca kısa ömrüne sığdırdığı zenginliğin büyüklüğünü farkettim. Kendisiyle dostluk ve mesleki bağlarımız en önemli ortak düşünce noktamız olan düşünce özgürlüğü odağında gelişti. Yüksek lisansını 1994 yılında düşünce özgürlüğü konusunda³ yapmadan önce dergimizde yayımlanan bir makalesi⁴ alan yazınımızda ilklerden olmuştur. Kültür Bakanlığı tarafından Cumhuriyetimizin 70. yılı kutlama etkinlikleri kapsamında düzenlenen “Cumhuriyetimizin 70. Yılında Halk Kütüphaneleri ve Düşünce Özgürlüğü” konulu bilimsel eser yarışmasına Zafer’in teklifi ve başvurusu ile beraber katıldık.⁵ Aynı yıl Ankara’da yapılan 1. Halk Kütüphaneciliği

* Dr. Şube Müdürü. Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü. e-posta: gullem@ekonomi.gov.tr

¹ Atay, O. (1971). *Tutunamayanlar*. İstanbul: Sinan yayınları. (306 s.).

² Roman hakkında eleştiriler için bkz. Moran (1990). *Türk romanına eleştirel bir bakış 2*. İstanbul: İletişim yayınları ; Parla (2000). *Don Kişot tan günümüze roman*. İstanbul: İletişim yayınları.

³ Kızılkın, Z. (1994). *Düşünce özgürlüğü ve Türkiye’de kütüphanecilik eğitimi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

⁴ Kızılkın, Z. (1988). Düşünce özgürlüğü ve kütüphanecilik. *Türk Kütüphaneciliği*, 2(4), 159-165.

⁵ Birinciliğe değer eserin bulunmadığı yarışmada hazırladığımız aynı adlı ortak çalışma ikinci olmuştur. Metin teksirdir.

Sempozyumu'na yine düşünce özgürlüğü konulu bir bildiri⁶ ile katıldı. Daha sonraki yıllarda 42. Kütüphane Haftası kapsamında Bilgi Edinme Hakkı konulu panele birlikte konuşmacı olarak katılmıştık. Zafer panele düşünce özgürlüğü odaklı bildirisiyle⁷ katılmıştı. Mayıs 2007'de bir grup meslektaşımızla birlikte kurduğumuz TKD Düşünce Özgürlüğü Sürekli Çalışma Grubu'nun (DÖG) başkanlığını üstlendi. Grup ilk iş olarak *Düşünce Özgürlüğü Bildirge*'sini hazırladı ve gerekli aşama ve onaylardan sonra *Bildirge*⁸ Madde Gereçekleri ile birlikte kamuoyu ile paylaşıldı. *Bildirge*'nin afişleri 44. Kütüphane Haftası kapsamında bütün yurda dağıtıldı. Yine aynı Hafta kapsamında düzenlenen “Düşünce Özgürlüğünün Evrensel Boyutları” konulu bir panelde⁹ Grup Başkanı olarak Zafer hem DÖG'ün çalışma hedef ve ilkeleri hakkında ayrıntılı bilgi paylaşımında bulundu hem de *Bildirge*'nin tanıtımını yaptı. Arkadaşımın paylaştığım son mesleki etkinlik Kastamonu Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü tarafından 3-5 Eylül 2014 tarihlerinde (vefatından 2 hafta önce) düzenlenen Uluslararası Kütüphane ve Bilgibilim Felsefesi Sempozyumu kapsamındaki Düşünce Özgürlüğü Forumu oldu. Forum'da düşünce özgürlüğü konusundaki görüşlerimizi Bülent Yılmaz ve Paul Sturges ile birlikte katılımcılarla paylaştık. TKD DÖG hakkında ayrıntılı bilgi ve Grup kapsamında düzenlenen çalıştay ve diğer etkinlikleri Sevgili arkadaşım vefatından sadece bir kaç gün önce (12 - 15 Eylül 2014) ricam üzerine kaleme aldığı bir yazıda¹⁰ ayrıntılarıyla anlatmıştı. Tesadüf mü denir veya kaderin garip bir oyunu mu bilemiyorum, Zafer'in DÖG'ü tanıttığı yazısı aynı zamanda dergimizin Zafer'e adanan Özel Sayısı'nda yayımlandı.

Zafer ile düşünce özgürlüğü konusu dışında bir araya geldiğimiz ortak platform olarak Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü ve Bilgi Topluluğu tarafından Çarşamba Toplantıları kapsamında düzenlenen paneli¹¹ anımsıyorum. Kamu kurum kütüphaneciliği temasıyla 5 Ocak 2011 tarihinde düzenlenen panelde kurucu müdür olarak Rekabet Kurumu Kütüphanesi hakkında bilgi vermişti.

Sevgili arkadaşımın mesleki duruşu hakkında kısa sürede toparlayabildiklerim bunlar oldu, atladığım veya unuttuğum varsa kendisinden özür dilerim. Zafer'in toplumun hak mücadelesi eden bütün kesimlerinin demokratik eylemlerinde yer aldığını, imza kampanyalarını desteklediğini ve her türlü gelişme hakkında bizleri haberdar ettiğini, zaman zaman birlikte de eylemlere katıldığımızı anımsıyorum. Kültür Sen tarafından düzenlenen bazı eylemlerde eşiyile birlikte evden getirdikleri börekleri eylemcilere ikram ettikleri manzara dün gibi gözümün önündedir.

Arkadaşlığımızın en önemli boyutlarından biri de periyodik gezilerimiz olmuştur. Sapanca, Kızılcahamam, Bala, Kapadokya, Işık dağı gezileri aklıma takılanlar, yine bu doğrultuda yaz ayları hariç evlerde toplanarak Zafer'in sazını dinleme geleneğimizden söz etmeliyim. Önceleri sohbet toplantıları olarak başlayan ve giderek müzik ağırlıklı olmaya başlayan ev toplantılarında eşiyile birlikte repertuar oluşturarak verdikleri konserleri, sonraları Rekabet Kurumu Türkü Yolcuları Korusu'nda daha geniş bir izleyici kitlesi ile paylaşmaya başladılar. Zafer'in Kütüphane Haftalarında düzenlenen geleneksel yemeklere katıldığını ve topluluğu coşturarak oyun oynamaya davet ettiğini, özellikle IFLA 95 toplantısında Yıldız Sarayının bahçesindeki yemek sonrası eşiyile birlikte halay başı çektiklerini anımsarken gözlerim nemleniyor...

⁶ Kızılkın, Z. (1993). Düşünce özgürlüğü ve halk kütüphanesi. *I. Halk kütüphaneciliği sempozyumu (29 Kasım – 1 Aralık 1993). Bildiriler içinde* (ss. 51-53). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü.

⁷ Kızılkın, Z. (2006). Düşünce özgürlüğü üzerine düşünceler. E. Kaya ve E. Yılmaz (Yay. Haz.). *42. Kütüphane Haftası Bildirileri (27 Mart – 2 Nisan 2006)* içinde (ss. 61-66). Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

⁸ *Bildirge* için bkz. http://www.kutuphaneci.org.tr/sites/default/files/tkd_dusunce_ozgurlugu_bildirgesi.pdf ; *Bildirge*'nin Madde Gereçekleri için bkz. http://www.kutuphaneci.org.tr/sites/default/files/dob_maddi_gerekeceleri.pdf

⁹ Kızılkın, Z. (2008). TKD Düşünce Özgürlüğü Grubu. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği. (31 Mart – 6 Nisan 2008). 44. Kütüphane Haftası'nda düzenlenen Düşünce Özgürlüğünün Evrensel Boyutları konulu panele sunulan bildiri olup, metin teksirdir. Program için bkz. <http://www.kygm.gov.tr/Eklenti/68,44ktphaftasiprogramipdf.pdf?0>

¹⁰ Kızılkın, Z. (2014). TKD Düşünce Özgürlüğü Grubu. *Türk Kütüphaneciliği*, 28 (3), 381-383.

¹¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.bbyhaber.com/bby/2010/12/16/hacettepe-universitesi-bilgi-ve-belge-yonetimi-bolumu-2010-2011-ogretim-yili-konferanspanel-programi-i/>

Sevgili dostlar, değerli arkadaşımın entellektüel düzeyini en iyi anlatan yanı kuşkusuz fotoğraf tutkusudur. Anadolu çocuğu olmasının tipik bir özelliği olarak doğa ve çevre tutkusunu uzun yıllar fotoğraf çekerek tatmin etmeye çalıştı. Ortak dostumuz ve meslektaşımız F. Nafiz Ertürk ile birlikte başladığı AFSAD serüveni vefatına kadar devam etti. Nafiz ile birlikte gerek Ankara'da gerekse başka kentlerde çektikleri fotoğraflardan hazırladıkları slayt gösterileri ev toplantılarımızda zevkle izlediğimiz etkinliklerden olmuştu. Doğa fotoğrafçısı olarak özellikle yaban çiçeklerine olan sevgisini anmak isterim. Bu bağlamda 17 Nisan 2012 tarihinde AFSAD'ta canlı müzik eşliğinde düzenlediği ve izleyici olarak katıldığım "Makro Yaban Çiçekleri" gösterisinin afişine (Fotoğraf 1) yazdığı sözleri paylaşmak isterim

*Güzel kadınları severim,
İşçi kadınları da severim;
Güzel işçi kadınları
Daha çok severim.*

Orhan Veli'nin bu şiirine kendimce şöyle nazire yaptım:

*Doğayı seviyorum,
Çiçekleri seviyorum,
Güzel makro çiçekleri
Daha çok seviyorum.*

Bu sevgiyi paylaşma arzusudur gösteri. Fotoğraflar, zengin bir bitki çeşitliliği içeren Anadolu coğrafyasının farklı bölgelerinde, 2002 yılından beri çekilen çiçek dıralarından oluşmaktadır. Gösteriye canlı müzik (bağlama, kabak kemane ve gitar) eşlik edecektir. AFSAD'la ilişkim 2002 yılında katıldığım Tarık Yurtgezer (Doğa Grubu) Atölyesiyle başladı. O tarihten beri ağırlıklı makro olmak üzere doğa fotoğrafı çekmekteyim. Bu süre içinde Derneğimizin bir kısım çalışmaları yanında Doğa Atölyesinin sergi, gösteri vb. hemen hemen bütün etkinliklerine katıldım.

(Fotoğraf 1)

Sevgili Zafer'in fotoğraf tutkusunda geldiği son aşama, son yıllarda mesleki ve bilimsel toplantıların vazgeçilmez sanatsal etkinliklerden olan "Çiçekler ve Kitaplar" konulu slayt gösterisi olmuştur. Gösteri, Mayıs 2012'de Ürgüp'te düzenlenen "Bilgi Eksenli Kuram ve Uygulamalar Sorgulayıcı ve Çözümleyici Yaklaşımlar Sempozyumu" nda, Ekim 2012'de Batman'da düzenlenen "ÜNAK Bilgi Deneyimi Konferansı" nda, Mayıs 2013'de AFSAD'da

(Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği), Aralık 2013’de Babil Fotoğraf Evi ve Cafe’de, Mart 2014’de Rekabet Kurumunda (Fotoğraf 2) ve en son 3-5 Eylül 2014 tarihinde hep beraber katılarak bir kez daha zevkle izlediğimiz Kastamonu Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü tarafından düzenlenen “Uluslararası Kütüphane ve Bilgibim Felsefesi Sempozyumu”nda katılımcıların ilgisine sunulmuştur.¹²

(Fotoğraf 2)

Sevgili arkadaşım ile ilgili anı ve düşünce paylaşımlarının ileride artarak devam edeceğini düşünüyorum. Çünkü zamansız gidişinden doğan boşluk zaman içinde kendini daha çok belli edecektir. Bu boşluğa alışmak benim için kolay olmayacak, çevremde O’nunla ilgili o kadar çok iz var ki. Ülkemin içinden geçtiği yoğun iç ve dış siyasi ortam ve bu ortama bağlı olarak sürekli değişen gündem bana Zafer’i hep hatırlatacak ama ben O’nu en çok sazlarda bağlamalarda, türkülerde halaylarda, çiçeklerde baharlarda anımsayacağım ve her anımsamada diyeceğim ki;

*sağlığında özlemini çektiğin, tutunamadığın Bahar da gelir Zafer,
ve Sen her mevsimi Bahar coşkusuyla Dersim’de karşılırsın,
kısa ömründen taşırdığın anılarla ve anılarımızla gömdük ya seni,
gittiğin yerde rahat uyu arkadaşım,
yaban çiçekleri şahidin oldu, yoldaşın da olsun...*

¹² Yazıyı dizgiye verdikten sonra Zafer’in sevgili eşi Gülsen Kızılkıran’dan 10 Ekim 2014 tarihinde öğrendiğim bir bilgiyi de arkadaşımın fotoğraf tutkusu kapsamında paylaşmak isterim. Sevgili arkadaşım Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Fotoğrafçılık Bölümü ikinci sınıfına onur belgesiyle geçmiş. Bu bilgiyi arkadaşımın fotoğraf tutkusunun akademik boyutunu göstermesi bakımından önemsiyorum.

(Fotoğraf 3)